Betico

"Status Aparte" 13 di maart 1983

Discurso di Betico Croes

Leden van de Ronde Tafel Conferentie zowel van Nederlandse als van Antilliaanse zijde. Geachte dames en heren, politici, en van de bedrijven. Geachte genodigden van de pers zowel van Antilliaanse als van Nederlandse zijde. Compatriotanan stima, permiti mi cuminsa awe na Hulandes cu algun palabra pa esnan cu no ta compronde Papiamento, ademas pa e echo cu boso ta bibando na Hulanda e madre patria den reino Hulandes.
Gisteren, zoals premier Lubbers, voorzitter van de Ronde Tafel Conferentie zei: DE KOGEL IS DOOR DE KERK.
Het was een jarenlang streven vande Arubaanse bevolking om onafhankelijk te worden en een zelfstandige positie in het koninkrijk te verkrijgen.

Het is zover. De Ronde Tafel Conferentie heeft deze week plaats gevonden en gisteren werd besloten door de Nederlandse, Curaçaose, Bonairiaanse delegatie, delegatie van St. Eustatius, delegaties van Saba en St. Maarten en van Aruba, dat Aruba uiterlijk 1 januari 1986 uit het Antilliaanse verband zou treden en een volwaardige positie zou verkrijgen in het Koninkrijk.

In 1996 wordt Aruba onafhankelijk.

Door een intensief streven gaan we in op het feit dat Aruba niets heeft tegen andere bevolkingen, dat Aruba niets heeft tegen de Nederlandse bevolking, maar dat Aruba onafhankelijk wenst te worden zoals andere landen in de wereld. In dit proces hebben we eerst dus het zelfbeschikkingsrecht erkend gekregen. We moeten toegeven dat het een moeizaam streven was om dit erkend te krijgen. Ook van de Nederlandse zijde werden er obstakels in de weg gelegd.

Nederland heeft haar diplomatieke dienst in de Caraibische regio, Zuid en Midden Amerika gemobiliseerd en de erkenning van de Arubaanse missies te blokkeren en de erkenning van het Arubaanse zelfbeschikkingsrecht te belemmeren.
Wij zijn bij de Verenigde Naties geweest, Organisaties van Amerikaanse Staten en andere landen in de wereld. In dit proces op 18 maart 1976 hebben we onze vlag en volkslied officieel ingewijd.
In 1977 hebben we een referendum georganiseerd waarbij 83% van de stemmers voor de onafhankelijkheid hebben gekozen. In 1977 moesten we Aruba plat leggen.
Wij hebben risico's moeten dragen, want we willen de Arubaanse economie niet vernietigen. We hebben risico's genomen en vandaag, dames en heren, kunnen we stellen: er is niets meer in onze weg om dit te belemmeren. Over 2 ½ jaar heeft Aruba een volwaardige positie in het Koninkrijk en in 1996 wordt Aruba onafhankelijk.
Dank zij jullie, dank zij de Arubaanse bevolking, dank zij de vasthoudendheid. Zij hebben ons voor revolutionairen uitgemaakt, zij hebben gedacht dat wij revolutionairen waren. Maar in het Spaans zei eens de Mexicaanse strijder, Benito Juares: "EL RESPETO AL DERECHO AJENO ES LA PAZ" "DE VREDE WORDT GEGARANDEERD VOOR HET RESPECT WANNEER JE RECHTEN WORDEN GERESPECTEERD".
Vandaag kunnen we stellen: Onze rechten worden gerespecteerd. Wij worden land in het Koninkrijk. Wij worden onafhankelijk. Ik dank U in het Nederlands.

Tabatin momento cu nos tabata emociona, tabatin momento cu bo wowo ta yena cu awa di emocion. Ora ta trata destino di bo pueblo anto nan ta bin pone un nota bo dilanti y nan ta bisa bo, "Take it or leave it". Ora ta trata destino di bo pueblo, hamas nos a permiti niun instancia pa bisa nos "Take it or leave it". Den e conferencia di Mesa Rondo aki nos a percura pa Hulanda respeta cu bo ta sinta na mesa cu representantenan di e pueblonan di e islanan di Antiya Hulandes. Pesei Dama y Caballeronan comokiera cu mi ta weita no solamente cu e sistema di sonido no ta yega mucho leu cu mi mester forsa mucho, ademas di e griep a afecta mi bos, lo mi bai hacie corto.
Pa tanto lucha cu nos a pasa den e proceso di demostracion, proceso di manifestacion y inauguracion di nos himno y bandera. Ademas e referendum, ademas e accionnan di 1977, awe mi ta pidi e pueblo di Aruba ora nos mester haci concepcion na conferencia di Mesa Rondo nos a haci e concepcion aki cu consenshi limpi, pasobra ta 8 partner tin den e Conferencia. Nos mester a trata di yega na un acuerdo. Na e momento aki mi por bai drumi numa cu un curason trankil, pasobra loke nos a lucha p'e mas cu 50 aña largo, e pueblo di Aruba tabata anhela di por a weit'e wordo realisa. Awe dama y cabayero, compatriota, awe nos por participa na boso tur cu porfin despues di tanto aña di lucha, pueblo di Aruba por cana frente na laria. Pueblo di Aruba por bati riba su pecho, pasobra pueblo di Aruba ya no lo bai ta ciudadano di segundo categoria: pueblo di Aruba ta bira pais aki 2 aña y mei y despues di 10 aña, pueblo di Aruba ta liber. Pabien pueblo di Aruba. Y manera mi a bisa awor ci ora cu mi a papia na Hulandes, Benito Juarez, e luchador mejicano a yega di bisa: "EL RESPETO AL DERECHO AJENO ES LA PAZ". RESPETA MI DERECHO PA MI RESPETA BO DERECHO. Awe Hulanda, Antiya Hulandes a respeta e derecho di e pueblo di Aruba. Cu esaki pueblo di Aruba ta bai priminti cu pas lo reina den Antiya Hulandes, harmonia lo reina entre pueblonan. Nos lo mantene tur cooperacion cu Corsou, Bonaire, Saba, St. Maarten y St. Eustatius; nos lo mantene un relacion cu Hulanda. Awe compatriotanan, nos tin rason cu nos ta alegre: nos tin alegria pasobra nos a logra un di e derechonan mas sagrado di e pueblo di por bira liber y nos kier mantene e lasonan estrecho di cooperacion cu tur isla di Antiya Hulandes y cu Hulanda. Pesei, compatriotanan, ora bo topa un Hulandes, ora bo topa un yiu di Corsou, ora bo topa un Boneriano, ora bo topa un ciudadano di St. Maarten di Saba y St. Eustatius trat'e como ruman, pasobra pas y trankilidad ta reina di awo padilanti.

Awe e dia di Aruba aki tin un nificacion particular. No solamente cu riba dia di Aruba nos ta conmemora e himno y bandera, di awo padilanti, e ta dia di LIBERTAD di Aruba. Dama- y cabayeronan, compatriotanan, laga nos celebra awe, laga nos cuminda otro y pesei nos a bin tambe, laga nos felicita otro y no lubida cu nos sa cu boso ta bibando na un pais leu; nos sa cu boso ta bibando na un pais Europeo y cu no ta boso pais. Manera mi a bisa aña pasa: Mi tin sigur cu e Arubianonan cu ta bibando na Hulanda profundamente ta infelis. Mi tin e conviccion cu boso tur un pa un ta anhela pa bai bek Aruba. Biba Antiya Hulandes, Biba Hulanda, Biba Aruba.
Dama- y cabayeronan. Mi tin hopi mas tanto sintimento como pensamento cu mi kier a transmiti pa boso. Pero mi ta weitando cu ni e calidad di bos ni e calidad di e sistema di sonido no ta permiti mi, pesei pordona mi, pero conta cu nos y mi persona, conta cu un representante cu semper lo sa di bringa pa interes di tur Arubiano sea cualkier parti di mundo cu nan ta. Percura pa unda Arubiano drenta, na trabou, na scol, na cualkier parti di mundo, corda comporta boso manera Arubianonan digno.
Compatriotanan stima.
Na e momento aki mi ta para cu sintimentonan caluroso boso dilanti, pasobra berdaderamente e tabata un lucha sumamente fuerte. E tabata un lucha sumamente largo. Ora cu nos demostra e calidad aki di nos pueblo, nos ta demostra cu berdaderamente pueblo di Aruba merece su libertad. Dama y cabayeronan finalmente celebra boso dia, carga boso bandera pon'e den boso hogar, memorisa bo himno, percura pa studia, pa traha y no lubida, corda cu bo patria ta yama bo. Masha danki.

ARUBA DUSHI TERA

Aruba patria aprecia
nos cuna venera,
chikito y simpel bo por ta
pero si respeta

(Coro)
O, Aruba, dushi tera
nos baranca tan stima
nos amor p'abo t'asina grandi
cu n' tin nada pa kibr'e! (bis)

Bo playanan tan admira
cu palma tur dorna
bo escudo y bandera ta
orguyo di nos tur.

(Coro)

Grandesa, di bo pueblo ta
su gran cordialidad
cu Dios por guia y conserva
su amor pa libertad!

(Coro)

NOS LIBERTADOR
Gilberto (Betico) François Croes
25 di januari 1938 - 26 di November, 1986

Door di su esfuersonan incansabel, perseverancia y sacrificio optimo, Betico desde 1971, a duna nificacion, guia, liderasgo efectivo na e lucha pa un Status Aparte pa Aruba, dentro di structura di Reino Hulandes.

Siendo un politico di gran taya y un persona di nivel cu gran carisma a logra unifica e pueblo di Aruba y obtene apoyo internacional den un causa comun pa realisa e Status Aparte aki dia 1 di januari, 1986.

Sin embargo, riba bispo di e fecha aki el a haya un accidente di trafico na caminda pa e prome reunion di Parlamento nobo di Aruba, cua nunca e lo mira.

E status nobo lo mester desaroya na Independencia di Aruba, ki ora cu pueblo di Aruba scohe pa tal status.

Cu Dios bendiciona e alma di e luchador pa e libertad y estadista aki su trabou pa un nacion nobo.

Aruba ta agradecido pa trabou y orguyoso cu e fundador di nos pais nobo. Su lema mas famoso tabata:
SI MI MESTER CAI NA CAMINDA GARA E BANDERA Y SIGUI CU E LUCHA

Creador y Productor: Jerry Fingal

T.F. Ramon Lee
Minister di Labor, Cultura y Deporte